

NORDICOM

Toimintakertomus vuodelta 1978

Vuosi 1978 oli Nordicomin kuudes virallinen toimintavuosi. Kuuden vuoden aikana pohjoismainen yhteistyö joukkotiedotustutkimuksen dokumentaation alalla Nordicomin muodossa on selvästi vakiintunut, joskaan ei toistaiseksi ratkaisevasti laajentunut.

Nordicomia on edelleen vuoden 1978 aikana rahoitettu Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristön varoin; Suomessa on myös opetusministeriö osallistunut rahoitukseen.

Nordicomin ensisijaisena tavoitteena on ollut kehittää, tehostaa ja helpottaa joukkotiedotustutkimusta kokoamalla, muokkamalla ja julkaisemalla joukkotiedotusta koskevaa tutkimustietoa ja saattamalla tämä tieto tutkijoiden, opettajien, opiskelijoiden, käytännössä työskentelevien sekä muiden kiinnostuneiden tietoon.

Nordicomin organisaatio

Nordicomin neljässä kansallisessa keskuksessa (Bergen, Göteborg, Tampere, Århus) on kussakin työskennellyt yksi koko- tai puolipäiväinen dokumentalisti kunkin maan materiaalin kokoamista ja indeksoimista varten. Tietojen käsittely ja bibliografian toimintustyö on suoritettu Tanskan keskuksessa (yhdessä Kööpenhaminassa sijaitsevan Datacentralenin kanssa). Suomen keskus on edel-

leen ollut vastuussa Nordicomin kansainvälisistä suhteista.

Kansalliset keskuksset ovat toimineet pohjoismaisen hallituksen johdolla, jonka kokoonpano on ollut seuraava:

prof. H.P. Clausen, puheenjohtaja
(Institut for Statskundskab, Århus Universitet)

avdeln.dir. Frederik Backlund,
(SINFDOK, Statens råd för Vetenskaplig Information och Dokumentation, Stockholm)

dir. Ivar Hallvig (Svenska Tidningsutgivareföreningen, Stockholm)

ekon.lic. Olof Hultén (Sveriges Radio)

prof. Kaarle Nordenstreng (Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto)

Claes-Olof Olsson (Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet)

Docent Kjell Nowak (Handelshögskolan, EFI, Stockholm)

Forskningsleder Per Torsvik (NAFs sekretariat for Mediaforskning, Bergen)

Førstebibliotekar Ejgil Sørholm, sihteeri (Statsbiblioteket, Århus)

Vuoden 1978 aikana valmisteltiin päätöstä Nordicomin uuden pohjoismaisen organisaation perustamiseksi. Kesällä 1978 Pohjoismaiden Ministerineuvosto teki päätöksen, että Pohjoismaisen kulttuuriyh-teistyön sihteeristön varoilla kustannetaan edelleen osa Nordicomin yhteispohjoismaista toimintaa (mm. bibliografia, hallitus, pohjoismainen sihteeristö, newsletter) sillä edellytyksellä, että kukin kansallinen keskus rahoitetaan kansallisin varoin vuoden 1978 heinäkuusta lähtien. Päätöksen toimeenpanon yksityiskohdat jäivät Virkamieskomitean ja sen nimittämän uuden hallituksen päätettäväksi. Käytännössä asian jatkokäsittely lopulta siirtyi vuoden 1979 puolelle.

Henkilökunta

Nordicomin Suomen keskuksen johtajana on toiminut prof. Kaarle Nordenstreng. Käytännön toiminnasta on vastannut yksi kokopäiväinen dokumentalisti, YK Paula Jyrkiäinen (mm. tutkimusassistentin nimikkeellä). Tilapäisesti ovat konekirjoitusapua antaneet HSO-sihteerit Leena Urkola ja yomerkonomi Marjatta Joenpolvi. Kirjasto- ja luokitustusta on vuoden 1978 syksyllä valmistellut yht.yo Marketta Harinen.

Yhteispohjoismainen toiminta

Nordicomin hallitus on vuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa, kuten myös dokumentalistit, jotka pitivät kokouksensa syyskuussa Varsovassa (IAMCR:n konferenssin yhteydessä) sekä lokakuussa Göteborgissa.

Vuoden 1978 alussa Nordicomin dokumentalistit jättivät hallitukselle lausuntonsa Nordicomin organisaation kehittämistä.

Lokakuun kokouksessa dokumentalistit käsittelivät raporttia Nordicomin toiminnasta, jota Kulttuurisihteeristön pyynnöstä valmistelivat Nordicomin hallituksen määrääminä Kjell Nowak, Kirsti Saelen sekä Claus Kragh Hansen. Viimeksimainitun laatima 25-sivuinen loppuraportti 'Beskrivelse af Nordicoms dokumentationssystem' (1) jätettiin Kulttuurisihteeristölle marraskuussa 1978. Em. kokouksessa dokumentalistit valmistelivat myös oman lausuntonsa Nordicomin hallitukselle uuden pohjoismaisen organisaation järjestämisestä.

Keväällä ilmestyi kolmas painettu luettelo 'Bibliography of Nordic Mass Communication Literature' (2) jossa Suomen osuus on 350 dokumenttinimikettä (yhteensä 858 kaikista neljästä maasta). Luettelon aineisto on indeksoitu käyttämällä Unescon joukkotiedotuksen avainsanastoa (Jean Viet: Thesaurus, Mass Communication. Paris, Unesco, 1975).

Tampereen Nordicomin aloitteesta ja toimesta julkaistiin uudistetut versiot joukkotiedotustutkijoiden ja -tutkimuksen luettelosta (3, 4). Kaikkia edellä mainittuja julkaisuja on veloituksetta jaettu alan tutkijoille, tutkimus- ja opetuslaitoksille, kirjastoille ym. kiinnostuneille sekä Pohjoismaissa että ulkomail-la.

Kansallinen toiminta

Nordicom in täyttäessä vuosien 1977-78 vaihteessa viisi vuotta järjestettiin Suomen Nordicomissa helmikuun alkupäivinä kahvitilaisuuksia sekä yksi avoimien ovien päivä.

Suomen keskus on muista poiketen edelleen toimittanut omaa kansallista bibliografiaansa: Suomalaisen tiedotustutkimuksen bibliografian IV osa (5) ilmestyi toukokuussa (yhteensä 578 nimikettä).

Suomen keskus on niinikään toimittanut luettelon tiedotustutkimukseen liittyvää aineistoa sisältävistä kirjastoista Suomessa (6), jota on jaettu alan tutkijoille, laitoksille ja kirjastoille.

Vuoden 1978 alusta lähtien alkoi Nordicom yhdessä Tiedotusopillinen yhdistys TOY ry:n kanssa julkaista TIEDOTUSTUTKIMUS-lehteä (7), josta vuoden aikana ilmestyi neljä numeroa. Lehden vastaanotto oli myönteinen; sen toimittamista ja kehittämistä on katsottu välttämättömäksi jatkaa.

Varsinaisia tietopalvelupyyntöjä on Suomen keskus saanut yhä lisääntyvästi. Vaikka tämän palvelun tulee ehdottomasti kuulua Nordicom in normaaliin toimintaan, on toistaiseksi henkilöresurssien vähyyden vuoksi jouduttu välttämään näiden palvelujen aktiivista tarjoamista.

Kontakteja alan tutkijoihin on pyritty lisäämään, vakiinnuttamaan ja syventämään. Tässä mielessä tarjottiin Nordicom in julkaisujen jatkuvaa veloituksetonta toimittamista aktiivisimmille tutkijoil-

le sitä vastaan, että he säännöllisesti ja oma-aloitteisesti toimittavat omia julkaisujaan ja kirjoituksiaan Nordicom in käyttöön.

Myös alalla toimivien tutkimus- ja opetuslaitosten, keskeisten kirjastojen ja alan tutkimusprojektien (mm. SSLH-projekti) kanssa on voitu todeta kontaktien vakiintumista ja lisääntyvää yhteistyötä. Nordicom in työ on pyritty tekemään tunnetuksi myös lehtikirjoittelulla (mm. Tampereen yliopistouutiset ja Tiedotustutkimus).

Nordicom on toimittanut Sanoma-lehtimies-Journalisten -lehteen Kirjapörssiä (alan uutuskirjallisuuskatsaus) kolmessa numerossa vuoden 1978 aikana.

Dokumentaatiotyön aikana on Suomen keskus vastannut Tampereen yliopiston tiedotusopin laitospöytäkirjaston hoidosta: kirjahankinnoista, aikakauslehdistä, uutusuuteluetteloista, luetteloinnista sekä lainauspalveluista. Tiedotusopin laitoksen opettajille on mahdollisuuksien mukaan pyritty järjestämään erityispalveluita.

Kansainvälinen yhteistyö

Nordicom in neljä kansallista keskuksista kuuluvat alueellisena keskuksena Unescon COMNET-verkostoon (International Network of Documentation Centres on Communication Research and Policies). Muut vastaavat keskuksat ovat AMIC (Singapore), CCRIC (Kanada), CECOM (Puola), CIESPAL (Ecuador), IFP (Ranska), CMCR (Englanti) sekä ulkojäsenenä East-West Communication Institute (Havaiji, USA)

Salzburgissa 11.-15.9.78 pidetyssä kokouksessa "Meeting of Directors and Specialists of the International Network of Documentation Centres on Communication Research and Policies - COMNET" edustivat Nordicomia Paula Jyrkiäinen ja Claus Kragh Hansen. Kokouksella oli huomattava merkitys erityisesti Unescon alaisten dokumentaatiokeskusten suhteiden lähentäjänä; konkreettisia yhteistointaperiaatteita täsmennettiin ja tehostettiin.

Vuoden 1978 alussa jättivät Nordicomien dokumentalistit Unescolle yhteisen lausuntonsa joukkotiedotuksen avainsanaston (tesauruksen) käyttökokemuksista sekä muutamia parannusehdotuksia. Samoin kukin Nordicom-keskus on erikseen vastannut Unescon kyselyyn alan keskeisten laitosten osoitteista sekä laatinut erikoisbibliografian oman maansa joukkotiedotustutkimuksesta Unescon selvitystä varten.

Muu kansainvälinen toiminta on Suomen osalta sisältänyt mm. seuraavaa:

- Nordicom on pyynnöstä lähettänyt sekä omia julkaisujaan että huolehtinut osittain tiedotusopin laitoksen julkaisujen kansainvälisestä jakelusta sekä julkaisuvaihdosta. Samoin on välitetty muille laitoksille osoitettuja aineistopyyntöjä;

- Nordicom on vastannut lukuisiin tiedusteluihin, joissa on koottu aineistoa tai tietoa erilaisiin luetteloihin ja bibliografioihin tai pyydetty tietoja suomalaisesta joukkotiedotustutkimuksesta.

Viittauksia Nordicomien toimintaan ja julkaisuihin on vuoden aikana ollut lukuisissa alan kansainvälisissä joulaleissa.